

Чорноус Оксана,
*кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник відділу дидактики
Інституту педагогіки НАПН України, Україна*

**МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Проблема активізації пізнавальної діяльності в освітньому середовищі є однією з головних проблем, особливо у зв'язку з переходом від традиційних технологій навчання до активних форм. Структурне компонування мультимедійних технологій з застосуванням гіпертекстових посилань сприяє розвитку системного, аналітичного мислення та активізації пізнавальної

діяльності. За допомогою мультимедійних технологій можна використовувати різноманітні форми організації пізнавальної діяльності в освітньому середовищі: фронтальну, групову, індивідуальну. Мультимедіа - це представлення об'єктів і процесів не традиційним текстовим описом, а з допомогою фото, відео, графіки, анімації, звуку, тобто у всіх відомих формах.

Методика використання мультимедійних технологій передбачає: удосконалення системи управління навчанням на різних етапах уроку, посилення мотивації навчання, поліпшення якості навчання і виховання, що підвищить інформаційну культуру учнів, підвищення рівня підготовки учнів в галузі сучасних інформаційних технологій, демонстрацію можливостей комп'ютера не лише як засобу для гри. Мультимедійні уроки допомагають досягненню дидактичних цілей: засвоїти базові знання з предмета, систематизувати засвоєні знання, сформувати навички самоконтролю, сформувати мотивацію до навчання в цілому і до інформатики зокрема, надати навчально-методичну допомогу учням у самостійній роботі над навчальним матеріалом. На етапі створення мультимедійної презентації слід урахувати: психологічні особливості учнів, цілі та результати навчання, структуру пізнавального простору, розташування учнів, вибір найбільш ефективних елементів комп'ютерних технологій для вирішення конкретних завдань конкретного уроку, кольорову гаму оформлення навчального матеріалу.

Використання мультимедійних технологій найбільш оптимально і ефективно відповідає триєдиній дидактичній меті уроку. Освітній аспект: сприйняття учнями навчального матеріалу, осмислення зв'язків і відносин в об'єктах вивчення. Розвивальний аспект: розвиток пізнавального інтересу в учнів, вміння узагальнювати, аналізувати, порівнювати, активізація творчої діяльності учнів. Виховний аспект: виховання наукового світогляду, вміння чітко організувати самостійну і групову роботу, виховання почуття товариства, взаємодопомоги.

Переваги, пов'язані із застосуванням мультимедійних технологій в освітньому середовищі, дають змогу підвищити ефективність як діяльності педагога, так і самих учнів за умов, коли: процес навчання охоплює всіх учнів, їх поведінка при

цьому контролюється учителем і однокласниками; гра не викликає стресової реакції. Як зазначають науковці, за реалізації міжпредметних зв'язків використання мультимедіа буде не лише доречним, а й дидактично виправданим, бо реалізація курсів за вибором, проведення бінарних та інтегрованих уроків, виконання навчальних проектів і т.ін. є процесами комплексними [1-4].

У процесі мультимедійного уроку розвиваються елементи творчості і самоаналізу, включаються додаткові резерви особистості, підвищується мотивація учнів до успішної діяльності. Учень прагне знайти нові грані у того чи іншого явища, переосмислити поняття з урахуванням власного досвіду та ситуації. Розвивається продуктивна, активно-пошукова діяльність, мислення. Учні привертає новизна проведення мультимедійних уроків.

У класі під час таких уроків створюється обстановка реального спілкування, за якого учні прагнуть висловити думки «своїми словами», вони з бажанням виконують завдання, виявляють цікавість до матеріалу, що вивчається, в учнів зникає страх перед комп'ютером. Учні вчаться самостійно працювати з навчальною, довідковою та іншою літературою з предмета. В учнів з'являється зацікавленість в одержанні більш високого результату, готовність і бажання виконувати додаткові завдання. При виконанні практичних дій проявляється самоконтроль.

Мультимедійні програмні засоби володіють значними можливостями у відображенні інформації, значно відрізняються від звичних, і безпосередньо впливають на мотивацію учнів, швидкість сприйняття матеріалу, а отже, і на ефективність навчального процесу в цілому. За використання мультимедійних технологій в освітньому середовищі необхідно враховувати насамперед психофізіологічні закономірності сприйняття інформації з екрану комп'ютера, телевізора, проекційного екрану.

Робота з візуальною інформацією, яка подається з екрана, має свої особливості, оскільки при тривалій роботі викликає стомлення, зниження гостроти зору. Особливо трудомісткою для людського зору є робота з текстами.

Використання мультимедійних технологій принципово не впливає на структуру уроку. У ньому, як і раніше, зберігаються

всі основні етапи, змінюються, можливо, тільки їх часові характеристики.

Варто відзначити, що етап мотивації в цьому разі збільшується і несе пізнавальне навантаження. Це - необхідна умова успішності навчання, оскільки без інтересу до поповнення відсутніх знань, без уяви та емоцій неможлива творча діяльність учня.

Список використаних джерел

1. Барановська О. В. Міжпредметні зв'язки у підручнику для профільної школи: практична зорієнтованість та технологізація / О.В. Барановська // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов, ред. - О. М. Топузов]. - К. : Пед. думка, 2016. - Вип. 16. - С. 17-26.

2. Дидактичні основи створення аудіовізуальних електронних засобів для середньої загальноосвітньої школи : монографія / [авт. кол.: В.П. Волинський, О.В. Черноус, Т.В. Якушина, О.С. Красовський]. - К. : Пед. думка, 2013. - 320 с.

3. Кизенко В. Особливості варіативного компонента змісту освіти в умовах профільного навчання / Василь Кизенко // Дидактика: теорія і практика : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. «Фундаменталізація змісту освіти як соціально-педагогічна проблема» : зб. наук. праць / [вступ, ст., за ред. Г.О. Васьківської; упоряд. С.В. Косянчук]. - К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. - С. 28-31.

4. Трубачева С.Е. Формування навчальних компетентностей в умовах професійно зорієнтованого освітнього середовища навчального закладу / С.Е. Трубачева, С.І. Трубачев // Педагогіка: традиції и інновації : матер. IV Междунар. науч.-практ. конф. (г. Запорозьє, 17-18 февр. 2017 г.). - Херсон : Изд. дом «Гельветика», 2017. - Ч. II. - С. 105-108.